

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 lipca 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Ł. z dnia 27 listopada 2017 roku w ten sposób, że przyznał P. N. kwotę 12.142 zł tytułem jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej (pkt 1) oraz zasądził od(...) w Ł. na rzecz P. N. kwotę 180 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Powyższe orzeczenie Sąd oparł na następujących ustaleniach faktycznych:

Plutonowy P. N. jest żołnierzem zawodowym. Pełnił służbę wojskową m.in. w ramach Polskiego Kontyngentu Wojskowego w Republice Iraku. W dniu 7 października 2007 roku w Iraku na trasie konwoju, w którym uczestniczył P. N., doszło do wybuchu miny pułapki, która uderzyła bezpośrednio w pojazd, którym jechał. Samochód został poważnie uszkodzony, a P. N. przygniotła blacha. Był cały zakrwawiony. Przeniesiono go do innego samochodu i zawieziono do wojskowego szpitala na terenie bazy. Lekarz stwierdził bardzo duży wyciek krwi z uszu. P. N. nic wówczas nie słyszał, lekarz komunikował się z nim na migi.

P. N. po zdarzeniu z czasem odzyskał słuch, ale słyszał szумы i (...). Gdy zgłaszał to lekarzom w bazie, mówili mu, że dolegliwości te miną.

Dolegliwości związane z uszkodzeniem narządu słuchu u P. N. nie minęły. Po powrocie do Polski (...) i inne dźwięki o wysokich częstotliwościach słyszał głośniejsze. Z czasem (...) zaczęły przechodzić w szумы uszne.

P. N. ma problem z rozpoznawaniem mowy, gdy rozmawia w większym gronie osób. Zatykają mu się uszy. (...) i szумы, które słyszy powodują u niego zawroty głowy. Dolegliwości te wraz z upływem czasu od wypadku nasilają się.

W następstwie wypadku z dnia 7 października 2007 roku u ubezpieczonego nastąpiło naruszenie sprawności organizmu w postaci ostrego urazu akustycznego oraz urazu ciśnieniowego obu uszu. W jego następstwie doszło do mechanicznego uszkodzenia (rozerwania – perforacji) błony bębenkowej w obu uszach oraz nagłego upośledzenia słuchu z towarzyszącym szumem usznym. Powstanie urazu i jego ustalenie nastąpiło w dniu wypadku. Bezpośrednio po zdarzeniu lekarz zastosował leczenie antybiotykami na czas gojenia się rozerwanej błony bębenkowej oraz leki naczyniowe poprawiające funkcję ucha wewnętrznego. Dzięki zastosowanemu leczeniu uzyskano zrośnięcie rozerwanej błony bębenkowej w obu uszach, natomiast nie uzyskano poprawy słuchu w zakresie percepcji tonów wysokich oraz ustąpienia szumu usznego.

W następstwie wypadku z dnia 7 października 2007 roku doszło u P. N. do trwałego, odbiorczego upośledzenia słuchu dla tonów wysokich w obu uszach z towarzyszącym uporczywym szumem usznym w uchu lewym, w tym naruszenia czynności narządu słuchu na okres przekraczający 6 miesięcy, nierokującego poprawy.

Procentowy uszczerbek na zdrowiu z tytułu upośledzenia ostrości słuchu w zakresie tonów wysokich wynosi 15%, natomiast w zakresie częstotliwości pasma mowy wynosi 0%. Ubytek słuchu dla tonów wysokich, to jest w zakresie częstotliwości 3000Hz, 4000Hz i 6000Hz wynosi dla ucha prawego 33,3 dB, a dla ucha lewego 30 dB. Wysokość stwierdzonego uszczerbku na zdrowiu uwzględnia fakt, że pomimo zastosowanego właściwego leczenia, nie uzyskano wyleczenia szumu usznego i wystąpił u ubezpieczonego trwały niedosłuch.

Stan zdrowia ubezpieczonego w zakresie narządu słuchu nie rokuje poprawy, a z upływem czasu istnieje możliwość progresji niedosłuchu. Leczenie farmakologiczne odbiorczych niedosłuchów jest nieskuteczne, a uszkodzone komórki słuchowe zewnętrzne narządu C. w ślimaku nie regenerują się.

Stwierdzone obustronne odbiorcze uszkodzenie słuchu stanowi przeciwwskazanie do pracy w narażeniu na hałas przekraczający 85 dB ze względu na ryzyko dalszej progresji niedosłuchu.

W świetle tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał odwołanie za zasadne.

Sąd Rejonowy wskazał, iż podstawę prawną zaskarżonej decyzji w świetle której winna zostać dokonana ocena zasadności argumentów obu stron procesu na gruncie ustalonego stanu faktycznego, stanowi art. 10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz. 1950), która reguluje zasady i tryb przyznawania świadczeń odszkodowawczych żołnierzom zawodowym. Wskazany przepis zawiera podstawowe przesłanki przyznania świadczenia w postaci jednorazowego odszkodowania. Stanowi on, że żołnierzowi, który wskutek wypadku doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie. Przepis ten należy interpretować w powiązaniu z definicjami legalnymi użytych w nim pojęć, które uregulowane zostały w omawianej ustawie. Art. 4 ustawy wskazuje, że uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, uważa się za stały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy, a długotrwały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający sześć miesięcy, mogące ulec poprawie. Art. 2 ust. 1 ustawy precyzuje, że świadczenia odszkodowawcze określone w ustawie przysługują żołnierzowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, zwanego dalej „wypadkiem”. Z kolei art. 5 ustawy wprowadza dodatkowe przesłanki pozytywne kwalifikujące dane zdarzenie jako wypadek w rozumieniu ustawy. Zgodnie z jego treścią za wypadek uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które zaszło podczas lub w związku:

- 1) z wykonywaniem obowiązków służbowych albo poleceń przełożonych;
- 2) z wykonywaniem czynności w interesie służby wojskowej, nawet bez polecenia przełożonych;
- 3) z ratowaniem ludzi z grożącego niebezpieczeństwa albo ratowaniem mienia przed zniszczeniem lub zagarnięciem;
- 4) z udziałem w pościgu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa albo ochroną innych osób przed napaścią;
- 5) z odbywaniem drogi do miejsca i z miejsca wykonywania czynności określonych w pkt 1 i 2.

Dodatkowe ograniczenie temporalne prawa do jednorazowego zawiera norma z art. 15 ust. 1 ustawy wypadkowej. Przewiduje ona, że jednorazowe odszkodowanie przysługuje, jeżeli żołnierz doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku.

Odnosząc powyższe regulacje prawne do realiów niniejszej sprawy Sąd I instancji stwierdził, iż pomiędzy stronami nie było sporu co do tego, iż zdarzenie, w którym uczestniczył ubezpieczony P. N. w dniu 7 października 2007 roku w Iraku stanowiło wypadek w rozumieniu ustawy wypadkowej. Wybuch miny pułapki podczas przejazdu konwoju wracającego z działań szturmowych niewątpliwie stanowi nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną. W jego wyniku P. N. doznał różnego rodzaju obrażeń, z czego najistotniejszy uraz dotyczył narządu słuchu.

Osią sporu pomiędzy stronami były dwie kwestie, stanowiące podstawę decyzji odmawiającej prawa do jednorazowego odszkodowania. Po pierwsze, czy P. N. doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku (w ocenie organu emerytalnego – po upływie tego okresu). Po drugie, czy P. N. doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (zdaniem organu emerytalnego – stopień uszczerbku na zdrowiu wynosił 0%). Wokół tych zagadnień Sąd Rejonowy skoncentrował postępowanie dowodowe mające na celu rozstrzygnięcie sporu sądowego. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na wewnętrzną sprzeczność uzasadnienia zaskarżonej decyzji. Wojewódzki Sztab Wojskowy w Ł. z jednej strony wskazał, że P. N. nie doznał uszczerbku na zdrowiu (oceniając go na 0%), a z drugiej stwierdza, że uszczerbek na zdrowiu powstał po upływie 3 lat od daty wypadku.

Sąd wyjaśnił w zakresie wskazanej wcześniej przesłanki ustawowej dotyczącej wystąpienia uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku, iż biegła laryngolog kategorycznie wskazała, że zarówno powstanie urazu i jego ustalenie nastąpiło bezpośrednio po wypadku. P. N. doznał ostrego urazu akustycznego oraz urazu ciśnieniowego obu uszu. Natychmiast po wypadku przetransportowano go do szpitala wojskowego, gdzie go zaopatrzone i rozpoczęto leczenie. Uszczerbek na zdrowiu wystąpił zatem w dniu wypadku, a z czasem zmieniał się tylko jego charakter (początkowo ostry, z czasem przewlekły, nierokujący poprawy). Od początku był to jednakże uszczerbek stały, ponieważ stan zdrowia P. N. w zakresie narządu słuchu nie rokuje poprawy, a z upływem czasu istnieje możliwość progresji niedosłuchu. Leczenie farmakologiczne odbiorczych niedosłuchów jest nieskuteczne, a uszkodzone komórki słuchowe zewnętrzne narządu C. w ślimaku nie regenerują się.

Sąd uznał wnioski opinii w tym zakresie za przekonujące i w oparciu o nie ocenił, że twierdzenia organu emerytalnego dotyczące tej kwestii nie były trafne. Tym samym wobec P. N. nie zachodziła negatywna przesłanka przyznania jednorazowego odszkodowania, o której stanowi art. 15 ust. 1 ustawy wypadkowej.

Odnosząc się do drugiej przyczyny odmówienia P. N. prawa do jednorazowego odszkodowania Sąd wskazał, że ww. ustawa precyzuje, iż uszczerbek na zdrowiu, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy, uważa się za stały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy i długotrwały - jeżeli powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający sześć miesięcy, mogące ulec poprawie. Ustawa nie wprowadza jakichkolwiek przedmiotowych ograniczeń pojęcia uszczerbku na zdrowiu, którego ustalenie pozostawia powołanym do tego podmiotom – wojskowym komisjom lekarskim. Komisje te orzekają w oparciu o pewne wspólne standardy, normy oceny stanu zdrowia. Delegację ustawową do uregulowania tej materii aktem prawnym rangi niższej niż ustawa zawiera przepis art. 20 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy, który stanowi, że Minister Obrony Narodowej określi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, w drodze rozporządzenia wykaz norm oceny uszczerbku na zdrowiu – kierując się koniecznością ochrony interesów osób poszkodowanych.

W wykonaniu delegacji ustawowej Minister Obrony Narodowej wydał w dniu 8 sierpnia 2003 roku rozporządzenie w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 839 z późn. zm.). Zgodnie z treścią § 17 ust. 1 stopień uszczerbku na zdrowiu ustala się w procentach, według stanu zdrowia żołnierza w dniu wydania orzeczenia, zgodnie z „Wykazem ustalającym normy oceny uszczerbku na zdrowiu”, stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia. Ten sam przepis w ust. 6 stanowi, że jeżeli dla danego przypadku brak jest odpowiedniej pozycji w wykazie, o którym mowa w ust. 1, należy ocenić ten przypadek według pozycji najbardziej zbliżonej. Można przy tym ustalić stopień uszczerbku na zdrowiu w procencie niższym lub wyższym od przewidywanego w danej pozycji, w zależności od różnicy występującej między ocenianym stanem a stanem przewidzianym w odpowiedniej pozycji tego wykazu. Przywołana norma prawna jednoznacznie wskazuje, że wykaz stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia nie ma charakteru zamkniętego, ograniczającego prawo do jednorazowego odszkodowania wyłącznie do wskazanych w nim konkretnych uszkodzeń poszczególnych narządów. Tabela ta ma jedynie charakter porządkujący, standaryzujący i ujednoliciający orzecznictwo lekarskie. Podkreślić przy tym trzeba, że nawet w przypadku braku przepisu § 17 ust. 5 rozporządzenia akt ten nie mógłby modyfikować ustawowych przesłanek prawa do świadczeń, ponieważ przesłanki zostały uregulowane w ustawie i akt niższej rangi – zgodnie z zasadą *lex inferior non derogat legi superiori* – nie mógłby wprowadzać w tym względzie jakichkolwiek dodatkowych ograniczeń. Skoro spełnione są ustawowe przesłanki nabycia prawa do jednorazowego odszkodowania w postaci wystąpienia stałego uszczerbku na zdrowiu doznanego w wyniku wypadku na służbie, prawo to powstaje, niezależnie od tego, że określony szczególnie uszczerbek na zdrowiu nie został stypizowany we wskazanym rozporządzeniu.

Sąd Rejonowy wskazał, iż w realiach niniejszej sprawy P. N. doznał uszczerbku na zdrowiu w obrębie narządu słuchu. Zgodnie z punktem 42 załącznika nr 2 do ww. rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 2003 roku przy upośledzeniu ostrości słuchu procent uszczerbku na zdrowiu określa się według określonej tabeli, w której przewidziano, że utrata słuchu w obu uszach w przedziale 26 do 40 dB oznacza 15% uszczerbek na zdrowiu. Do tabeli dołączona jest uwaga, z której wynika, że oblicza się średnią utratę słuchu dla ucha prawego i lewego oddzielnie dla 500, 1000 i 2000 Hz, czyli w tzw.

częstotliwości pasma mowy. Nie można jednakże tracić z pola widzenia faktu, że narząd słuchu używany jest nie tylko w zakresie pasma mowy. Niewątpliwie o uszczerbku na zdrowiu można mówić także w przypadku, gdy stan zdrowia narządu słuchu nie pozwala na odbieranie bodźców słuchowych w pełnym zakresie, pomimo dobrej słyszalności mowy. Taki stan ogranicza bowiem doświadczenia płynące chociażby ze słuchania muzyki, dźwięków otoczenia, przyrody, zmniejsza percepcję dźwięków alarmowych, co ma szczególne znaczenie w zawodzie wykonywanym przez P. N.. Stanowi także przeciwwskazanie do pracy w narażeniu na hałas przekraczający 85 dB ze względu na ryzyko dalszej progresji niedosłuchu.

Skoro tabela zamieszczona w rozporządzeniu nie uwzględnia częstotliwości w zakresie tonów wysokich, których niedosłuch występuje u P. N., zasadnym było dokonanie oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu według pozycji najbardziej zbliżonej, a zatem dotyczącej utraty słuchu w innym paśmie częstotliwości (zgodnie z § 17 ust. 5 rozporządzenia). Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłej z zakresu laryngologii, że ubytek słuchu P. N. dla tonów wysokich, to jest w zakresie częstotliwości 3000Hz, 4000Hz i 6000Hz wynosi dla ucha prawego 33,3 dB, a dla ucha lewego 30dB. Wartości te odpowiadają przedziałowi od 26 do 40 dB utraty słuchu dla obu uszu, co uzasadnia stwierdzenie 15% uszczerbku na zdrowiu. Sąd podkreślił, iż stopień uszczerbku na zdrowiu dodatkowo uzasadnia okoliczności, iż pomimo zastosowanego właściwego leczenia, nie uzyskano wyleczenia szumu usznego i wystąpił u ubezpieczonego trwały niedosłuch. Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż stwierdzone obustronne odbiorcze uszkodzenie słuchu stanowi przeciwwskazanie do pracy w narażeniu na hałas przekraczający 85 dB ze względu na ryzyko dalszej progresji niedosłuchu.

Stwierdzony u P. N. uszczerbek na zdrowiu ma niewątpliwie charakter stały. Jego stan zdrowia w zakresie narządu słuchu nie rokuje poprawy, a z upływem czasu istnieje możliwość progresji niedosłuchu. Leczenie farmakologiczne odbiorczych niedosłuchów jest nieskuteczne, a uszkodzone komórki słuchowe zewnętrzne narządu C. w ślimaku nie regenerują się.

Reasumując Sąd Rejonowy wskazał, iż postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie dowiodło, że wobec P. N. spełnione zostały wszystkie przesłanki uprawniające go do nabycia prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu 15% uszczerbku na zdrowiu doznanego wskutek wypadku na służbie w dniu 7 października 2007 roku. Wysokość przyznanego odszkodowania ustalona została zgodnie z art. 11 ust. 1 ww. ustawy, który stanowi, że jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. W myśl art. 14 ustawy wypadkowej do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie obowiązujące w dniu wydania decyzji przyznającej odszkodowanie. Przez „przeciętne wynagrodzenie” rozumie się przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku, ogłaszane do celów emerytalnych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, stosowane poczynając od drugiego kwartału każdego roku przez okres jednego roku (art. 3 pkt 3 ustawy wypadkowej).

Na dzień wydania zaskarżonej decyzji należało zatem ustalić wysokość jednorazowego odszkodowania w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2016 roku, które wyniosło 4.047,21 zł. 20% tej kwoty odpowiadało kwocie 809,44 złotych, która należna była za każdy procent uszczerbku na zdrowiu. Skoro stwierdzono 15% uszczerbek na zdrowiu, wysokość przyznanego świadczenia odpowiadała wysokości 15-krotności kwoty 809,44 złotych, zaokrąglonej w górę do pełnych złotych (stosownie do dyspozycji art. 11 ust. 5 ustawy wypadkowej), czyli kwocie 12.142 zł.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu, o której stanowi art. 98 § 1 k.p.c. W oparciu o nią Sąd zasądził od organu emerytalnego na rzecz odwołującego się koszty zastępstwa procesowego, ustalone na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku poz. 265).

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożył pozwany organ emerytalny.

Wyrok zaskarżył w całości, zarzucając:

a) naruszenie prawa materialnego:

- art. 2 ust. 1, art. 10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1950) przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że u powoda doszło do powstania uszczerbku na zdrowiu z tytułu, którego przysługuje jednorazowe odszkodowanie, mimo że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wykazuje na istnienie niedosłuchu w zakresie tonów wysokich, które kwalifikuje powoda do uznania 0% uszczerbku na zdrowiu,
- przepisów służących dla oceny stopnia uszczerbku na zdrowiu powoda to jest Rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2013 roku w sprawie ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 839 ze zm.), w szczególności: §17 ust. 6 rozporządzenia poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że u powoda doszło do powstania 15% uszczerbku na zdrowiu z tytułu, którego przysługuje mu prawo do jednorazowego odszkodowania na podstawie ustawy wypadkowej, podczas gdy zastosowanie przepisu jest dopuszczalne dopiero, gdy w ocenie procentowej brak jest odpowiedniej pozycji dla danego przypadku; pozycji 42 załącznika nr 2 rozporządzenia przez jego niewłaściwe zastosowanie to jest zastosowanie przepisu per analogiam i przyjęcie oceny stanu ubytku słuchu powoda dla tonów wysokich i ustalenie u powoda 15% uszczerbku na zdrowiu, podczas gdy zasadnym było zastosowanie przepisu wprost przez dokonanie oceny stanu słuchu powoda dla tonów mowy ludzkiej tj. częstotliwości 500, 1000, 2000 Hz wskazanych przez ustawodawcę i ustalenie 0% uszczerbku w stanie zdrowia powoda,

b) naruszenie prawa procesowego, to jest art. 233 §1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na wybiórczej a nie wszechstronnej ocenie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego to jest:

- nieuzasadnionym pominięciu dowodu z pisemnej podstawowej opinii biegłej laryngolog w zakresie w jakim biegła ustaliła u powoda 0% uszczerbku na zdrowiu oraz pominięciu opinii uzupełniającej wydanej w przedmiotowej sprawie,
- przyjęciu za podstawy rozstrzygnięcie opinii biegłej w zakresie w jakim ustaliła wielkość uszczerbku 15% dla tonów wysokich, posługując się dodatkowo przy ocenie pozaustawowymi przesłankami takimi jak: uciążliwość, dolegliwość, stopień cierpienia powoda, dolegliwość bólowe oraz prognoza braku poprawy stanu zdrowia żołnierza,
- pominięciu dowodu z zeznań powoda, który wyjaśnił, że po wypadku nie pozostawał pod opieką poradni laryngologicznej, a leczenie rozpoczął w okresie 2 – 3 lat przed złożeniem przedmiotowego powództwa,

a w konsekwencji błędne ustalenie faktyczne, że zdiagnozowany u powoda ubytek słuchu stanowi 15% uszczerbku na zdrowiu, z tytułu, którego przysługuje jednorazowe odszkodowanie na podstawie ustawy wypadkowej i powstał w okresie 3 lat od daty wypadku powoda.

Wobec tak sformułowanych zarzutów apelujący wniósł o

- 1) zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie w całości odwołania P. N. od decyzji Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Ł. z dnia 27 listopada 2017 roku w przedmiocie odmowy prawa do jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku z dnia 7 października 2007 roku, w następstwie którego powód doznał urazu akustycznego,
- 2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania sądowego za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu apelacji wskazał, iż Sąd Rejonowy wbrew jasnej i zupełnej regulacji przepisów prawa zastosował §17 ust.6 rozporządzenia z dnia 8 sierpnia 2013 roku i wybiórczo ustosunkował się do opinii biegłego laryngologa, która stwierdziła brak u ubezpieczonego uszczerbku na zdrowiu na podstawie pozycji 42 wykazu stanowiącego załącznik do rozporządzenia.

Sąd Rejonowy powołał się na pozycję 42 wykazu, która stanowi o uszkodzeniach narządu słuchu w zakresie zdolności słyszenia mowy ludzkiej a nie tonów wysokich, których niedosłyszenie zdiagnozowano u ubezpieczonego. Brak odpowiedniej regulacji stopnia uszczerbku na zdrowiu w zakresie tonów wysokich jest w ocenie skarżącego celowym działaniem ustawodawcy, a nie luką regulacji prawnej, która wymagałaby wnioskowania per analogiam i tworzenia norm pośrednich. W ocenie apelującego regulacje stanowiące podstawę oceny ubezpieczonego są jednoznaczne, a wykładnia może mieć miejsce tam, gdzie nie zachodzi sytuacja bezpośredniego rozumienia normy prawnej. Nie każdy ubytek słuchu powoduje uszczerbek, który pozwala przyjąć, że u przeciętnego badanego dochodzi do powstania trwałego uszczerbku na zdrowiu. Tony wysokie są śladowo obecne w mowie ludzkiej, a ich ubytek nie wpływa na rozumienie mowy. Dobre słyszenie tonów wysokich ma znaczenie tylko dla określonych grup zawodowych (lotnicy, muzycy) i pozostaje bez wpływu na funkcjonowanie przeciętnego człowieka.

Nadto w ocenie skarżącego, przepis §17 ust.6 ww. rozporządzenia z 8 sierpnia 2003 roku ma zastosowanie tylko gdy w ocenie procentowej brak jest odpowiedniej pozycji dla danego przypadku. Niedopuszczalnym jest orzekanie przez analogię, gdy w ocenie procentowej przewidziano pozycję dla danego przypadku jednakże w ramach tej pozycji nie przewidziano konkretnego naruszenia sprawności organizmu. Gdyby ustawodawca chciał dopuścić możliwość orzeczenia stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w następstwie wypadku w służbie wojskowej dla wszystkich innych uszkodzeń podpadających pod wymienioną w tabeli pozycję, ograniczyłby możliwość orzeczenia o uszczerbku poprzez ściśle wymienienie przypadków, w których sytuacja ta powinna mieć miejsce.

W ocenie skarżącego Sąd I instancji przyjął niezasadnie za drugą opinią biegłego uszczerbek na zdrowiu ustalony w oparciu o dowolne kryteria, mimo że ustawodawca uwzględnił rodzaj doznanego urazu w tabeli uszczerbkowej oraz w sposób niebudzący wątpliwości określił metodologię badania ubytku słuchu poprzez określenie częstotliwości dla których ocena ubytku słuchu ma być przeprowadzona. Biegła oceniając wysokość uszczerbku na zdrowiu wzięła pod uwagę subiektywne dolegliwości jakie pojawiły się u ubezpieczonego po wypadku jak ból i cierpienie, które uwzględnia się przy ocenie doznanej szkody na gruncie przepisów prawa cywilnego.

Sąd nie miał podstaw do uwzględnienia przeciwwskazań do pracy, gdy kryterium to nie ma wpływu na jednorazowe odszkodowanie.

W ocenie skarżącego nie można określić również, w jakim tempie odbywało się pogorszenie słuchu u ubezpieczonego, z uwagi na brak dokumentacji medycznej świadczącej o procesie leczenia. Ubezpieczony doznał urazu w 2007 roku, a leczenie podjął jak wyjaśnił na rozprawie w dniu 4 lipca 2018 roku „2-3 lata temu”.

Dodatkowo podniosła, iż biegła laryngolog wskazała, że uraz powstał u ubezpieczonego w okresie 3 lat od daty wypadku, natomiast przepis art.15 ust.1 ustawy wypadkowej określa trzyletni termin do daty wypadku do daty powstania uszczerbku. Natomiast doznanie urazu nie jest jednoznaczne z doznaniem uszczerbku na zdrowiu.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie w całości i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Okręgowy w pełni aprobuje i przyjmuje jako własne.

Zarzuty apelacji odnoszące się do kwestii naruszenia przepisów postępowania to jest art.233§1 k.p.c. są niezasadne i nie mogły doprowadzić do korekty zaskarżonego wyroku w kierunku postulowanym przez stronę apelującą. Skarżący w apelacji nie podnosi zarzutów, które mogą zniweczyć ustalenia Sądu pierwszej instancji i de facto ogranicza się do polemiki z rozważaniami zawartymi w pisemnych motywach zaskarżonego orzeczenia.

Zgodnie z treścią art.233§1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Sąd dokonuje oceny wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzeniu poszczególnych dowodów mających znaczenie dla ich mocy i wiarygodności (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, Lex nr 80266). Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art.233§1 k.p.c. lub sprzeczność istotnych ustaleń ze zgromadzonymi dowodami wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów. Reguła ta, współokreślająca granice swobodnej oceny dowodów, nie będzie zachowana jedynie wtedy, gdy wnioski wyprowadzone przez Sąd przy ocenie dowodów nie układają się w logiczną całość zgodną z doświadczeniem życiowym, lecz pozostają ze sobą w sprzeczności, a także, gdy nie istnieje logiczne powiązanie wniosków z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych, to przeprowadzona przez sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona.

Przepis art.233§1 k.p.c. reguluje jedynie kwestię oceny wiarygodności i mocy (wartości) dowodowej przeprowadzonych w sprawie dowodów, a nie poczynionych ustaleń faktycznych, czy wyprowadzonych z materiału dowodowego wniosków. Naruszeniem tego przepisu nie jest także pominięcie przez Sąd przy wyrokowaniu określonej okoliczności faktycznej, nawet jeżeli strona uważa ją za istotną dla rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2003 roku, II CK 293/02, Lex nr 151622). Co do zasady, wykazanie przez stronę, że Sąd naruszył art.233§1 k.p.c. oraz że fakt ten mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być zastąpione odmienną interpretacją dowodów zebranych w sprawie, chyba że strona jednocześnie wykaże, iż ocena dowodów przyjęta przez Sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów.

Postępowanie dowodowe przed Sądem Rejonowym sprowadzało się do przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego laryngologa na okoliczność ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz przesłuchania ubezpieczonego w charakterze strony.

Apelująca zarzuciła Sądowi Rejonowemu naruszenie przepisów postępowania przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, które miało polegać na wybiórczej, a nie wszechstronnej ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego – pominięciu dowodu z opinii biegłego laryngologa w zakresie w jakim biegła ustaliła 0% uszczerbku na zdrowiu oraz pominięciu opinii uzupełniającej, a także pominięciu dowodu z przesłuchania ubezpieczonego, w których wskazał, iż leczenie rozpoczął na 2-3 lata przed wniesieniem powództwa.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy dokonał analizy zebranych dowodów nie naruszając zasady ich swobodnej oceny i prawidłowo zastosował przywołane przepisy prawa materialnego. Sąd Rejonowy uznał opinię biegłej z zakresu laryngologii za zupełną i konkretną, czemu dał wyraz z pisemnym uzasadnieniem wyroku. Sąd wskazał, iż opinia została wydana po przeprowadzeniu specjalistycznych badań ubezpieczonego, co przemawia za jej rzetelnością i dążeniem biegłej do pełnego wyjaśnienia przedstawionego zagadnienia. Po złożeniu opinii uzupełniającej pełnomocnik organu emerytalnego nie zgłaszała wniosków dowodowych ani dalszych zastrzeżeń do opinii.

Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż ubezpieczony doznał uszkodzenia słuchu w zakresie tonów wysokich oraz iż uszczerbek w tym zakresie jest stały. Wbrew twierdzeniom apelującej Sąd ustalił, iż w zakresie częstotliwości pasma mowy uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego wynosi 0%.

Natomiast 15% uszczerbek na zdrowiu wynikający z uszkodzenia słuchu na poziomie tonów wysokich został ustalony przez Sąd I instancji w oparciu o opinię biegłej Z dowodu tego wynika, iż uszkodzenie słuchu dla ucha prawego w zakresie tonów wysokich jest na poziomie 33,3 dB, a dla ucha lewego 30 dB. Ustalenia te biegła poczyniła w oparciu o wynik audiogramu AT z dnia 27 lipca 2017 roku. W opinii biegła uzasadniła wysokość uszczerbku wskazując na wynik badań.

Natomiast ta część opinii w której biegła wskazywała na rozmiar cierpień ubezpieczonego nie była podstawą ustaleń faktycznych Sądu.

Kwalifikacja stwierdzonego uszczerbku na zdrowiu w świetle przepisów prawa to jest rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 roku w sprawie ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz. 839) oraz załączonej do niego tabeli uszczerbkowej stanowi kwestię prawną podlegającą stricte ocenie Sądu, nie zaś przedmiot opinii biegłego. Zadaniem biegłego nie jest bowiem rozstrzyganie zagadnień prawnych, a jedynie naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy. Jeżeli biegły, z przekroczeniem granic swoich kompetencji - obok wypowiedzi w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych - zamieści w opinii także sugestie co do sposobu rozstrzygnięcia kwestii prawnych, sąd powinien je pominąć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 marca 2008 roku, IV CSK 496/07). Sąd nie jest również związany opinią biegłego w zakresie jego wypowiedzi odnośnie do zastrzeżonych do wyłącznej kompetencji sądu, kwestii ustalenia i oceny faktów czy sposobu rozstrzygnięcia sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2003 roku, IV CKN 1763/00).

Nie jest zasadny zarzut pominięcia dowodu z przesłuchania ubezpieczonego w części dotyczącej daty podjęcia leczenia po wypadku. Ubezpieczony przedłożył dokumentację medyczną dotyczącą leczenia bezpośrednio po wypadku oraz następnie od lutego 2016 roku. Dokumentacja ta wraz z wynikami zleconych przez biegłą laryngolog dodatkowych badań stanowiła podstawę wydania opinii. Z opinii biegłej jednoznacznie wynika, iż uszczerbek na zdrowiu, jak ustalił Sąd I instancji, powstał w dniu wypadku, a został stwierdzony w dniu 8 października 2007 roku. Na skutek wypadku z dnia 7 października 2007 roku u P. N. nastąpiło naruszenie sprawności organizmu w postaci ostrego urazu akustycznego oraz urazu ciśnieniowego obu uszu. W jego następstwie doszło do mechanicznego uszkodzenia (rozerwania – perforacji) błony bębenkowej w obu uszach oraz nagłego upośledzenia słuchu z towarzyszącym szumem usznym. Dzięki zastosowanemu leczeniu uzyskano zrośnięcie rozerwanej błony bębenkowej w obu uszach, natomiast nie uzyskano poprawy słuchu w zakresie percepcji tonów wysokich oraz ustąpienia szumu usznego. Upośledzenie słuchu jest trwałe i nie rokuje poprawy.

Odmienne ocena prawna doznanego przez ubezpieczonego uszczerbku na zdrowiu stanowiła podstawę zarzutu naruszenia prawa materialnego, to jest art.2 ust.1, art.10 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (tekst jednolity Dz. U. z 2017 roku, poz. 1950) oraz §17 ust.6 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2013 roku w sprawie ustalenia stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (tekst jednolity Dz. U. z 2014 roku, poz. 839 ze zm.).

Apelująca zarzuciła Sądowi Rejonowemu niewłaściwe przyjęcie, że ubezpieczony doznał uszczerbku na zdrowiu w okresie trzech lat od dnia wypadku oraz niewłaściwe zastosowanie §17 ust.6 ww. rozporządzenia, przez przyjęcie, że z tytułu uszkodzenia słuchu w zakresie tonów wysokich przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Niewątpliwie wypadek jakiemu uległ ubezpieczony w dniu 7 października 2007 roku jest wypadkiem w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych w rozumieniu art.5 ust.1 punkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 roku o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (tekst jednolity Dz.U. z 2017 roku, poz.1950).

Stosownie do treści art.15 ust.1 punkt 1 ww. ustawy jednorazowe odszkodowanie przysługuje, jeżeli żołnierz doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku w ciągu trzech lat od dnia wypadku.

Na skutek wypadku ubezpieczony doznał urazu akustycznego i ciśnieniowego obu uszu, co wynika wprost z opinii lekarskiej z dnia 20 października 2007 roku. Uraz ten spowodował trwałe odbiorcze upośledzenie słuchu dla tonów wysokich w obu uszach z towarzyszącym uporczywym szumem usznym w uchu lewym w tym naruszenie sprawności narządu słuchu na okres przekraczający sześć miesięcy i nierokujący poprawy. Upośledzenie słuchu, czyli uszczerbek na zdrowiu powstał jak wynika z opinii biegłej w dniu zdarzenia i został stwierdzony w dniu 8 października 2007 roku. Zatem zasadnie, w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd I instancji ustalił, iż ubezpieczony doznał uszczerbku na zdrowiu w okresie nieprzekraczającym 3 lata od wypadku. Okoliczność, iż stwierdzenie procentowego uszczerbku na zdrowiu nastąpiło po upływie 3 lat od dnia wypadku pozostaje bez znaczenia, wobec brzmienia art.15 ust.1 punkt 1 ww. ustawy.

Nie jest zasadny zarzut naruszenia wydanego na podstawie art.20 ust.3 punkt 1 ww. ustawy §17 ust.6 rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 8 sierpnia 2003 roku w sprawie ustalania stopnia uszczerbku na zdrowiu oraz związku śmierci żołnierzy ze służbą wojskową wskutek wypadku lub choroby (tekst jednolity Dz.U. z 2014 roku, poz.839). Zgodnie z treścią §17 ust.6 ww. rozporządzenia jeżeli dla danego przypadku brak jest odpowiedniej pozycji w wykazie, o którym mowa w ust.1, należy ocenić ten przypadek według pozycji najbardziej zbliżonej. Można przy tym ustalić stopień uszczerbku na zdrowiu w procencie niższym lub wyższym od przewidywanego w danej pozycji, w zależności od różnicy występującej między ocenianym stanem a stanem przewidzianym w odpowiedniej pozycji tego wykazu.

Ww. rozporządzenie określa w załączniku numer 2 pod pozycja 42 procentowy uszczerbek na zdrowiu przy uszkodzeniu słuchu w zakresie częstotliwości mowy. Z ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż w zakresie częstotliwości pasma mowy 500 Hz, 1000 Hz i 2000 Hz ubezpieczony nie doznał uszczerbku na zdrowiu. Uszczerbek na zdrowiu ubezpieczonego spowodowany został hałasem o wysokich poziomach ciśnienia akustycznego i spowodował uszkodzenie słuchu w zakresie tonów wysokich 4000 Hz, 6000 Hz i 8000 Hz. Średni ubytek słuchu dla tonów wysokich wynosi w uchu prawym 33,3 dB, zaś w uchu lewym 30 dB, co odpowiada utracie słuchu w obu uszach w przedziale od 26 do 40 dB.

Pozycja 42 załącznika nr 2 do ww. rozporządzenia nie określa uszczerbku słuchu w zakresie tonów wysokich. W tej sytuacji konieczne jest dokonanie oceny uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego, zgodnie z treścią §17 ust.6, z pozycji najbardziej zbliżonej, czyli z pozycji 42. Utrata słuchu w obu uszach w przedziale od 26 do 40 dB odpowiada 15% uszczerbkowi na zdrowiu, co prawidłowo ustalił Sąd Rejonowy.

Reasumując - w kontekście powyższych rozważań - Sąd Okręgowy na podstawie art.385 k.p.c. oddalił apelację przyjmując, iż zaskarżone rozstrzygnięcie w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jest prawidłowe.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98§1 k.p.c.

Sąd ustalił wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ubezpieczonego na podstawie §10 ust.1 punkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 265) w wysokości 120 zł.

(K.K.-W.)

Przewodnicząca: Sędziowie: